

Foreløpige svar på spørsmål stilt på e-post fredag 8.12.2017

Vi takker for anledningen til å komme med innspill til nye nasjonale retningslinjer for fysioterapeututdanning.

Fordi vi har hatt liten tid på oss, ber vi om forståelse for at våre svar på Departementets spørsmål ikke er uttømmende.

Dagens utdanning

Fysioterapiutdanningen er, selv med dagens oppgaver tillagt fysioterapeuten, allerede for kort. Tidligere leder av NFFs fag- og spesialistråd, lektor ved fysioterapeututdanningen HiOA, Anne Riiser Svensen uttalte til Fysioterapeuten i 2011 at:

*«Tre år ikke er nok tid til å gi studentene all den kunnskap de trenger» og «fysioterapiutdanningen i dag er et presset studium».*¹

Maya T. Ringvold, tidligere leder av NFFs fagseksjon, uttalte samme år at

*«Tre år ikke er nok tid til å gi studentene all den kunnskap de trenger på ulike felt» (...) Slik jeg ser det, vil en endring av grunnutdanningen til femårig masterutdanning være det optimale for pasientene, fysioterapeutene selv, faget og fagutviklingen».*²

Fysioterapeut, professor Eline Thornquist ved Universitetet i Bergen, æresmedlem av NFF, har uttalt at det nå er presset inn så mange elementer i utdanningen at den nesten «knekker sammen».³

UiO-professor Anne Marit-Mengshoel konstaterer i Fysioterapeuten at manglende praksis og kliniske ferdigheter hos nyutdannede kan gjøre fremtidige fysioterapeuter lite egnet til å møte de krav de vil bli stilt overfor i arbeidslivet.⁴

På samme bakgrunn foreslo Faggruppen for manuellterapi på NFFs landsmøte allerede i 2004 å arbeide for femårig fysioterapeututdanning. Forslaget ble vedtatt, men er ikke fulgt opp.

NMF har også besluttet å arbeide for at fysioterapeututdanningen skal bli et femårig profesjonsstudium.

¹ Fysioterapeuten 4/2011

² Fysioterapeuten 5/2011

³ Klassekampen 28. september 2013

⁴ Fysioterapeuten 12.11.2013

Utfordringer fremover

Etter 1.1.2018 får pasienter direkte tilgang til fysioterapeut. Videre stiller den nye forskriften om funksjon og kvalitet nye krav til fysioterapeutene. Dette må gjenspeiles i utdanningen slik at fysioterapeutene blir i stand til fylle den nye rollen på en god og trygg måte. De nye kravene forsterker behovet for lengre utdanning ytterligere.

Femårig masterutdanning

NMF har derfor i dette innspillet tatt utgangspunkt i en utvidelse av studiet til en femårig masterutdanning. Våre svar på departementets spørsmål tar utgangspunkt i en slik utvidelse.

Vi legger i dette dokumentet til grunn dagens Rammeplan for fysioterapeututdanning, bortfall av krav til henvisning for å få stønad til fysioterapi gjennom endring i lov om folketrygd § 5-8, forskrift om funksjons- og kvalitetskrav for fysioterapeuter med kommunal driftsavtale og Studieplan 2014, medisinstudiet Tromsø.

Ad departementets spørsmål:

Formål

Hva bør være med i formålsbeskrivelse av utdanningen? (ta gjerne utgangspunkt i beskrivelse fra dagens rammeplan, se link i epost)

Dagens rammeplan, med forslag til endringer markert:

Formålet med fysioterapeututdanningen er å utdanne yrkesutøvere som er kvalifiserte for

- Å utrede, diagnostisere, behandle, habiliterende og rehabiliterende virksomhet pasienter som henvender seg direkte til eller blir henvist til fysioterapeuter
- helsefremmende og forebyggende arbeid
- arbeid innen både offentlige og private, samt nasjonale og internasjonale virksomhetsarenaer
- å arbeide med et internasjonalt perspektiv i tråd med internasjonale standarder ~~for fysioterapeututdanningen~~
- å arbeide etisk fundert og ~~klientsentrert~~ pasientsentrert
- å arbeide faglig oppdatert, fremtidsrettet og forskningsbasert
- å arbeide i dialog med ~~praksisfeltet~~ øvrige helsetjeneste og i tråd med gjeldende lovverk

Studiet skal legge til rette for at kandidatene er i stand til å ivareta fysioterapeuters oppgaver og utvikle fysioterapi som fag og yrke på et høyt faglig nivå.

Fullført studium gir ~~mastergraden~~ bachelor-i fysioterapi og etter ett års godkjent turnustjeneste grunnlag for å søke autorisasjon som fysioterapeut i henhold til Lov om helsepersonell.

Begrunnelse for endringene:

Fysioterapeutenes grunnutdanning har tradisjonelt vært innrettet mot en situasjon der det foreligger en medisinsk diagnose før pasienten henvises til fysikalsk behandling.

Fysioterapeutenes undersøkelser er i hovedsak rettet mot funksjon, *etter* at medisinsk diagnose er satt.

I tråd med den generelle utviklingen med økende krav til kompetanse i arbeidslivet, har også fysioterapifaget behov for utvidelse og styrking av fagkretsen. En rekke ressurspersoner knyttet til fysioterapiutdanningene har tidligere pekt på behovet for å utvide studiet til en femårig utdanning. I forbindelse med utvidelse av fullmaktene 1.1.2018 vil behovet for

utvidelse av utdanningens omfang, forsterkes ytterligere, siden pasienter fra denne datoen kan oppsøke fysioterapeut uten medisinsk diagnose. Dette betyr at fysioterapeuten får et langt større ansvar enn tidligere for å avklare hvorvidt pasientens symptomer kan skyldes alvorlig sykdom. Dette bør reflekteres i utdanningens formål, jf. foreslått endring i første punkt.

Studiets oppbygning

- *Hvor detaljert burde studiets oppbygning være?*
- *Hvordan sikre balansen mellom studieinstitusjonens autonomi og en enhetlig utdanning?*
- *Hvor viktig er det med mobilitet underveis i studiet (både nasjonalt og internasjonalt)?*

Ad første punkt. Den bør inneholde definisjonen av de overordnede emner og antall studiepoeng som hvert emne skal utløse, jf. vedlegg.

Ad andre punkt. Balansen sikres gjennom den overordnede rammen og gjennom nasjonale prøver.

Ad tredje punkt. Det bør være mulig med mobilitet, både nasjonalt og internasjonalt. Det forutsetter at man har en rimelig enhetlig utdanning nasjonalt. Å oppnå en internasjonal enhetlig utdanning synes vanskelig, da utenlandsk utdanning kan variere fra toårig yrkesskoleutdanning til femårig masterutdanning.

Læringsutbyttebeskrivelser

Læringsutbyttebeskrivelsene skal definere hvilken kompetanse studentene skal inneha, og formuleres slik at de angir grad av kompetanse. Hva anser dere som kjernekompetanser for fremtidens fysioterapeuter?

Mål – å utdanne fysioterapeuter med helhetlig profesjonell og akademisk kompetanse som gjør kandidaten i stand til å utrede, diagnostisere, behandle og iverksette rehabiliterende og forebyggende tiltak, herunder gi veiledning og opplæring samt vurdere behov for hjelpemidler. Utdanningen skal også sørge for at kandidaten kan bidra i undervisning, fagutvikling, forskning og formidlingsarbeid.

All undervisning skal bygge på en forståelse av helse og sykdom som flerdimensjonale fenomener – etter den såkalte biopsykososiale sykdomsmodellen. Respekt for pasientens autonomi og egenverd skal være overordnede verdier som formidles i alle elementer av studiet. Studiet skal være klinisk rettet og tidlig introdusere studentene for pasientkontakt og med særlig fokus på de helseproblemer man møter i primærhelsetjenesten.

Det primære læringsmål er at den nyutdannede fysioterapeuten skal kunne møte pasienten og dennes pårørende på en empatisk og respektfull måte. Med utgangspunkt i denne sentrale relasjonen undersøke, analysere og delta i håndteringen av de komplekse nettverk av relasjoner som

- forårsaker sykdom eller lidelse
- gir behandlingsmuligheter og
- påvirker prognosen

Dette skal skje med det best mulige resultat for pasienten, med reflektert bruk av kunnskap og tilgjengelige ressurser og i et respektfylt samarbeid med andre.

Den nyutdannede fysioterapeuten skal ha lært tiltak som har til hensikt å optimalisere funksjon, begrense et funksjonstap, eller lindre smerter og symptomer.

Praksis

Hva mener dere skal være med i beskrivelse av praksis i nye retningslinjer?

- *Arenaer (primærhelsetjeneste, spesialisthelsetjeneste)*
Begge arenaene bør være med, da disse er hovedstolpene i den offentlige helsetjenesten.
- *Målgrupper (skal noen grupper trekkes frem spesielt?)*
I en femårig utdanning må iallfall muskelskjelettpasienter vektlegges spesielt.
- *Krav om veiledningskompetanse for praksisveiledere*
I § 3 «Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger» heter det at «Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse.» Dette betyr at spesifikke krav må utvikles for de ulike fagene.
- *Tverrprofesjonelt samarbeid*
Bruk av Helsenett, motta og sende henvisninger, epikriser, journalføring. Alt dette er temaer som er relevante å gå igjennom i praksis.
- *Detaljering av praksisinnhold (som f.eks. kommunikasjon og veiledning av pasienten)*
Det bør utarbeides en «sjekklister» over innhold som praksisen skal omfatte, slik at studiestedet kan se hva som har vært gjennomgåtte temaer i praksisperiodene.
- *Varighet på praksis og plassering i studieløp*
Vi har skissert et femårig studium, og har ikke vurdert detaljene rundt ulike praksiser som studenten må ha underveis i studiet. Ved å se hen til utenlandske femårig fysioterapistudier, legestudier i Norge og det femårige biomekanikkstudiet i Odense, Danmark, kan man definere praksis og plassering av praksis i studiet.

Sammendrag

Fysioterapifaget og -rollen har vært gjennom en stor utvikling. Dette har skjedd som følge av ny lovgivning, forskning og internasjonale forhold. De seneste endringene er innføring av direkte tilgang til fysioterapi og ny forskrift for fysioterapitjenesten fra 1.1.2018.

På denne bakgrunn foreslår NMF vesentlige endringer og utvidelser av fysioterapiutdanningen:

- *Utdanningen utvides til et fem års klinisk mastergradsstudium.*
- *Forslag til nye fagemner og utvidelser av eksisterende emner er vedlagt.*